

Sisimiut 8. februar 2016

FM2016/93

Inatsisartut suleriaasianni § 36 najoqqutaralugu oqallisissiaq aallaavigalugu oqalinnissamut siunnersuummik saqqummiussivugut:

Meeqqani inuusuttunilu hashimik imigassamillu atornerluinerup qanoq pitsaanerpaamik pinaveersimatinnissaanut akiornissaanullu oqallisissiaq aallaavigalugu oqalinnissamut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortat, Naaja H. Nathanielsen, Attaviitsoq aamma Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit)

Atukkatigut ajornartorsiuteqarnerit akiorniarnerat taakkartoraangatsigu "siusissukkut iliuuseqarneq" assut taakkartortarparput. Tassani ajornartorsiutit takkunnerini siusilluinnartukkut iliuuseqartarnissarput eqqarsaatigisarpaput. Tamanna paasiuminarpoq. Aallaqqaammut ajornartorsiutigisat annikinnerusarput tarnikkut timikkullu ajoquserneqaataavallaartarnatik, akerlianik ukiorpassuarni atuussimappata annertuumik ajoquserneqaataasinnaasartut.

"Siusissukkut iliuuseqarneq" isumaqarluarpoq – inuttut aningaasatigullu. Inuiaqatigiinnit tamarmiusunit tamatuma isumaqataaffigineqarnissaa qularutiginngilarput, innuttaasuugaanni, sullissisuugaanni imaluunniit politikeriugaanni. "Siusissukkut iliuuseqartarneq" inunnik isumaginninnikkut suliaqarnitsinni anguniagaavoq. Taamaattumillu iliuusissiani tamani siusissukkut iliuuseqartarnissaq tunaartaasariaqarpoq.

Ilisimavarput nunatsinni inuppassuit imigassamik, hashimik imaluunniit tamanit atornerluisuusut. Tamanna inunnut ataasiakkaanut, ilaqutariinnut inuiaqatigiinnullu annertoorujussuarmik nammakkiivoq. Inuiaqatigiinni imigassap hashillu taamak annertutigisumik akuunera minnerpaanguamilluunniit pitsaaquteqanngilaq. Takorluukkat ilaqutariillu sequminneqartarput inuiaqatigiinnilu aningaasatigut pitsaasumik siuariartornissaagalumik unikaallatsitsisarlutik.

Ullumikkut meeqqanik inuusuttunillu atornerluisuujartortoqarnera assut nikallornartuuvoq. Massakkorpiaq maani oqalunnitsinni meeraqarpoq aamma inuusuttoqarpoq hashimik pujortartunik, naamaartunik imaluunniit imigassartortunik. Meeqqallu inuusuttullu qarasaat inersimasut qarasaannut naleqqiullugit qajannarnerupput. Ajorluinnartorlu tamanna Inatsisartuni eqqarsaatigisariaqarparput.

Meeqqat inuusuttullu akornanni atornerluineq unitsissagutsigu qanoq iliussaagut, siusissukkullu iliuuseqartarneq qanoq qulakkiissavarput? Meeqqat inuusuttullu atornerluisut katsorsarneqarsinnaanerat qularnaveeqqusissavarput, soorlu atornerluisuunerisa pisortaniit paasineqaannarneranniit ullut 14-t iluanni iliuuseqartoqartussanngorlugu? Maanna "siusissukkut iliuuseqarnermik" ingerlassaq naartusunut aamma atuuttussanngorlugu annertusassavarput?

Atornerluisut katsorsarneqarneranni atornerluisup atornerluisuunerminik nassuerutiginnis-simanissaa ikiorneqarnissamullu ammanissaa aallaavigineqartarpoq. Meerarli 12-nik ukiulik hashitorpat qanoq naatsorsuuteqarfigisinnaavarput? Taava atornerluinermi siusissukkut iliuuseqarnissami nassuerutiginnissimanissamik aallaaveqartarnek taakkununga atuutsiin-nassavarput?

Uagut isumarput naapertorlugu meeqqanut inuusuttunullu atornerluineramik ajornartorsiuteqartunut katsorsaanissamut qularnaveeqqusiisariaqarpugut. Tamatumalu saniatigut meeqqat inuusuttullu katsorsarneqarnissaanni pinngitsaaliinissami ajornaqutit assigiinngitsut misissortariaqarpagut. Assersuutigalugu Danmarkimi naartusut atornerluisuusullu isumaqatigiissuteqarfigineqarnissaannut periarfissiisoqarsimavoq, tassa atornerluisoq naartunerani tigummeqqaarsinnaangorlugu. Taamatullu iliortarnermut misilittakkat sulii annikkipput. Apeqqutaalissaarlu inuk sulii 18-iinngitsooq taamatullu imminut sulii oqartussaaffigilinngitsooq taamatut isumaqatigiissusiorfigineqarsinnaanersoq. Nammineq piuumassuseqarnek aallaaviusariaqarpoq, taamaattorli allatut iliuuseqartoqarsinnaaneranut tunngasunik paasisaqarnissaq soqutiginarpoq, inuusuttummi imminnut qanoq atsigisumik ajoqusernermut naliliisinnaaneq ajormata.

Partiit Naalakkersuisullu ukununga tunngasunik isummorsorlutik oqallilluarnissaat neriuutigaarput:

- 18-it inorlugit ukioqaraanni atornerluisutut katsorsarneqarnissaq nammineq aalajangerneqartassanersoq?
- Meeqqanut inuusuttunullu katsorsarneqarnissamut qularnaveeqqusiisoqassanersoq?
- Inatsisit atuuttut sukaterneqassanersut, soorlu hasheernianut pineqaatissiissutinut sulilu 18-liineqanngitsunut imigassanik tuniseqqusaannginnermut atatillugu sukaterisoqassanersoq?

Naalakkersuisut qinnuiginiarpagut akissuteqaatiminni ilanngutissagaat kommunenit pisortaniillu innuttaasunut 18-it inorlugit ukiulinnut hash-imik imigassamillu katsorsartinnissamut suut maannakkut neqeroorutaanersut. Ilanggullugu nalilersoqqarput maannakkut kommuneniit pisortaniillu pineqartunut neqeroorutigineqartut naammaginarnersut kiisalu naliliineq sunik aallaaveqarnerseoq.

Inatsisartut oqaaseqaatissaannut siunnersuut:

Hashimik imigassamillu atornerluineq Inatsisartuniit akuerisinnaanngilluinnarparput. Meeqqat inuusuttullu atornerluisuunerat pineqartillugu tamanna sakkortuneruleriaannarpoq. Meeqqat inuusuttullu akornanni atornerluisuunerisa paasineqaannarneranniit sukkanerpaamik katsorsarneqarnissamik neqeroorfigineqartarnissaannik Inatsisartuniit kaammattuivugut.